

ALBINA.

Înce de două ori în septimana: **Joi-a** și **Dominec'a**; era cându va pretinde importanța materielor, va ești de trei sêu de patru ori în septimana.

Pretulu de prenumeratiune,

pentru Austria:
pe anu întregu 8 fl. v. a.
„ diumetate de anu 4 fl. v. a.
„ patrariu 2 fl. v. a.
pentru România și străinatate:
„ anu întregu 12 fl. v. a.
„ diumetate de anu 6 fl. v. a.

Prenumeratiuni se facu la toti dd. corespundinti ai nostri, si de adreptulu la Redactiune **Stationsgasse Nr. 1**, unde sunt a se adresa si corespundintiele, ce privescu Redactiunea, administratiunea sêu speditur'a; câte vor fi nefrancate, nu se vor primi, era cele anonime nu se vor publică

Pentru **anuncie** si alte comunicatiuni de interesu privatu — se raspunde câte 7 cr. pe linia; repetirile se facu cu pretiu scaziutu. Pretiulu timbrului câte 30 cr. pentru una data se anticipa.

Insciintiare d-loru Prenumeranti!

Precandu noi, sub titlulu de „*Invitare la prenumeratiune*,” — ni descoperiram multii si greii scrupuli, ce — *privindu in diosu*, la publiculu nostru, ni tormentau sufletulu si ni faceau forte anevoia decisiunea nostra asupra cestiunei: ca — *ore mai existe necesitatea si chiar potinti'a d'a continua noi edarea acestei foi*, desi d'ora — in altu tonu, dar cu acelasi scopu de pana acuma, solidu si leiale nationale? — ne-am feritu din adinsu, a spune si insira necesurile si pedecelile ce suferiram si de cari totu mai multu avemu sê ne tememu — *privindu in susu*, la poterea si stepanirea de statu!

Am avutu si — totu le mai pastramu — ratiunile nostre de reserva in acêta privintia: totusi astadi trebue sê avisamu ca — din acea parte, in modu immininte — *ni se amenintia essistinti'a*, cea-ce ni comanda de nou cele mai serioasa cugetiari si combinatiuni in câtu pentru viitoriu.

Nu vom lipsi a dá lamurire deplina despre acêta — câtu mai curendu; ér intr'aceea foi'a nostra, pana la anulu nou, va aparé numai una data in septimana, in casuri de lipsa nri dupli, joi'a sêu dominec'a. — *Redactiunea.*

Budapesta, in 4 dec. n. 1875.

Nici o tiera in Europa nu este atatu de aproape de noi ca — *Trans si Cislutane* ale Monarchiei austriace; caci anglia sunt, cari cu produsele fabricelor loru vinu de ni scotu sutele de millione din tiera si ni impedece dezvoltarea unei industrie a nostre proprie productorie, ba din colo peste Laita chiar ucidu pre cea pana acuma destulu de bine dezvoltata.

Astfelu fiindu, nu ne miramu, ca natur'a si puntele principali ale controversiei, nime din strainetate nu le cuprinse atatu de iute si nu le apretiu atatu de bine, casi chiar Anglia.

„*Times*,” organulu univesale din Londra, in nrulu seu celu mai nousositu la noi, procese la analiza cauzai din temeiu, si rezultatulu e — *recunoscinti'a*, cumca — cele done elemente domnitorie in ambele parti ale monarchiei, diferindu intre sine dupa natur'a si pozitiunea loru, firesce ca trebue sê vina mai de multe ori in conflicte, in sa ele — au interesu comunu a le complana amicalmente, for'a permite sê duca ele la ruptura.

Cu tote acestea, conflictulu de facia, in cestiunea vamelor, este de natura grave, si „*Times*” nu pregeta a pronuncia sentinti'a, ca — *prin acêta controversia, in istori'a monarchiei se prepara o epocha de mare insemnitate.*

Alta cestiune mare la ordinea dilei este *imprumutulu* ce guvernulu magiaru, precum ni se spune, a incheiatu cu consortiulu *Rothschild* din Viena, si chiar astadi are sê fie subscrisu definitivminte.

La altu locu, luamu o notitia speciale despre acestu imprumutu, aici in sa avemu a insemna pentru caracterisarea aceluia — *urmatoriele.*

Guvernulu magiaru alu dlui *Tisza*, dupa program'a finantiale ce si-a facutu, — si chiar dupa chiamarea sa, — are sê contraga unu imprumutu — nu de 40 millione, ca cestu de facia, ci — de 300 millione; adeca: cu atât'a credu stepanisti nostri ca vor fi in stare a regula starea economica finantiale a tierii

astfelu, încatu sê-si intemeie die doia pentru lungu timpu inainte!

(Firesce ca noi suntemu deta opiniune — chiar contraria, si are de aceea, ca — acelu cautatu imprumutu de 300 millione tocmai este de la, pentru ca tier'a si mai securu sê devin nantialmente ruinata pentru lungu timpu inainte, d'ora pentru pururi! Ce scu sê facemu, deca noi, pe temeulu sa reloru esperintie din trecutu, nu potau sê avemu alta credintia!)

Destulu ca, acuma — introducunea, inceputulu acelu imprumutu de sale fiindu facutu, „*Ellenör*,” organulu celu mai aproape de *Tisza* si mai bine informatu despre cele interne ale guverniului, face nisce espeptoratiuni minuate, prin cari resulu *necassulu si inrigirile* ce se agramadisera in peptlu domnilor magiari, astadi la potere.

„*Avemu cauza d'a resulu mai usora, la scirea ca min. nostru de finantie mine va subsemana, in Viena, contractulu pentru prima rata a imprumutulu de renti.*”

Astfelu si — incepe „*Ellenör*” pumulu seu Budapesta in nrulu de astali. Si — cine din acêta marturisire au vede, ca — domni dela potere pana aci resulu — greu!

Apoi urma a spune — consiliariulu intimu alu d-lui *Tisza*, cum prin acestu imprumutu guvernulu a scapatu de perplexitate — nu numai pentru estu timpu, ci — *si pana la scirea sêu a guvernulu* — ca caută sê contraga — ori de unde, cu conditii favorabili si celu mai de parte imprumutu, pentru d'a scapa de alpulu ce-i apesa peptulu pentru cele 153 de millione, ce trebue refuite intregu la 1878; cum — cu unu cuventu, acestu laudatu guvernulu incepu a-i succeda a impinge greutatile finantiale de pre presente asupra venitoriului — pentru care venitoriu — *atât'a s'a facutu!*

Seraca lume!! Acesti domni in orgoliulu egoismului loru personale, cu totulu au perdutu din vedera, ca — prin aceste colosali imprumutari, apesa la pamentu generatiunea presente, seracescu cumplitu tier'a intrêga si punu temeiu securu nimicirii viitoriului!

Seraca lume! Tristu, curiosu — se mai dovedesce astadi patriotismulu magiaru! D'ora aperi si feresce pre ficare tiera si poporu de astfelu de politica!! —

In *Diet'a Ungariei*, anume in Cas'a reprezentativa — asera ér se intempla unu picutiu de scomotu nationale.

Venindu in desbatare bugetulu ministeriulu de cultu si instructiune, mi-ti se pusera unii a predică pre facia *netoleranti'a de instructiune nationale in scolile confesionali ale nemagiarilor.*

Dlu *Plachy*, pe semne slovacu renegatu — caci numai unu renegatu pôte sê fie atatu de pucinu patriotu, atatu de orbu pentru imprejurari, si atatu de contrariu adevuriloru naturali eterne! — elu se puse a dascalii pre guvernulu, spunendu-i, ca „*statulu magiaru pretinde, ca din man'a invetiatoriloru populari sê ese nu numai cetatieni destepti, ci magiari in spiritulu si limba.*”

Mai apoi *Orbán Balázs* si-manifesta dorinti'a, ca nu numai cartile romane sê se oprêca, dar si invetiatorii sê se pedepsêca; — ér in fine *Domahidy* avu naivitatea d'a pretinde, ca — *copii romani inca de la nascere sê scê limba magiara!*

Facia de acestea, firesce ca unu ro-manu si patriotu reale, ér nu mintiuna,

— nu potea sê taca, si asiá ér se scula dlu *Borlea* si mi-ti-i lua pre fanfaronii de ei la t'arale, turnandu-li cu vedr'a lesia si — si satirei sale pe capulu esaltatu. Firesce ca — nici apostrofările seriose lu lipsira.

Da! — asupra acestui incidente vom publica unu celu mai de aproape nru iusesi reflexiuniu dlui *Borlea* dupa stenografia.

Totu in siedinti'a de ieri sêra se redica si guvernamentalulu liberalu dlu *Part. Cosma*, graindu pentru subventiunarea gimnasiulu romanu din *Brasiovu*. Foile nu ni spunu detairi din acêta cuventare si d'aceea nici nu suntemu in stare a o apretiu acuma mai pe largu. —

Budapesta, in 3 decembrie 1875.

Atinseramu in nrulu precedentu, cumca intre *Austro-Ungaria* si intre *Rusia*, in caus'a Orientelui, s'a nascutu ruptura. Avemu sê ni justificamu notiti'a.

De patru ani, de candu la *Berlinu* s'a infintiatu legatura intre ooi trei Imperati, — nota bene, pentru scopulu sustinerii paci in Europa, — tote cestiuniu politice — mari si mici, devenira obiectu de delibatiune intre acele trei poteri mari si — tote se deslegara si complanara in contielegere.

Estu timpu prorupse rescol'a in *Turcia*; intru inceputu lucrulu pareu pucinu seriosu, meren in sa elu se aretă forte seriosu, si — de aci incolia lumea mai aduncu priseptoria de evenimente incepu a presupune si a tienê, ca — pre sub pamentu, radeceine acelu rescolu se intrase si diram de pala *Constantinopolu* vinu sub acêta numire, nu fu scutita de suspiciune!

In fine — ori cum, cestiunea veni pre unês'a celoru trei Imperati, si — pe langa tota increderea ce au acestea unele câtra altele, tienê multu, pana ele sê pôte lua pozitiune facia de acêta cestiune, si-apoi chiar pozitiunea ce o luara, nu fu decatu — provisoriu si preparativa.

Prusso-Germania, resp. dlu *Bismark* dechiară, chiar si prin buletinulu imperiului („*Reichsanzeiger*”) cumca — *ca nu are interesu directu la regularea afacerii din Turcia* si asiá provocă pre ambii amici, pre *Gorciacoff* si pre *Andrássy*, sê se intielega si intro sino, ca Germania va dá binecuventarea.

Asteliu obiectulu deveni in manelu numitiloru doi diplomati, cari — dupa cum ni spuneau la timpulu seu gazetele inspirate, fecera feliu de feliu de admonitiuni in *Constantinopolu*, dederu feliu de feliu de svaturi bune — si *Sultanulu* si *Rescolatiloru*, indreptara feliu de feliu de informatiuni si provocari si câtra celelate poteri mari, *Anglia*, *Francia* si *Italia*, ér mai la urma se intielesera ca: dlu c. *Andrássy*, ca celu mai de aproape atiusu de rescolu, in alu carui interesu mai vertosu jace incetarea ei, sê combine unu modu potrinu, pentru ce a *pacifică pre slavii crestini rescolati* — asiá, încatu mane-poinane sê nu fie siliti a se rescolu ér isi!

Si aci fu punctulu, unde unelteu dlui c. *Andrássy*, strigau in triumtu, ca — cestiunea orientale este in man'a marelui diplomatu magiaru!

Da; i se puse sierpele, viper'a in mana, in man'a slaba si tremuranda. D'ar fi priceputu — bietulu omu, s'o aservele câtu de departe dela sine!

Insa — orb'a ambitiunei — intaneca lumin'a mintii si la astfelu de omeni, astfelu de capacitati politice!

Destulu ca dlu *Andrássy* se puse sê — calculadu, si combine, si planuiesca. Vai, câte siode si nebune vor fi sburatu prin creerii sei. Si apoi venira momelile si amagelele; apoi consideratiunile ca — *spiritulu slavu, rescolatu in Turcia*, securamente nu se mai pôte sugrumă, decatu prin ghiarele austro-magiare, etc. etc. De aci esira in publicu, pôte ca planuri seriose, pôte incercări de a esplora opiniunea publica in Europa, acele combinatiuni, ca *Sultanulu* sê molcomesca si lege la pamentu pre popularu slave rescolate prin promisiuniu positive si frumose pre harti'a, — ca spre garantarea aceloru dreptari promise sê se puna unu *tribunulu sêu juriu* internationale in centrulu aceloru provincie, carele sê fie chiamatu a face dreptate si a aperi pre crestini de jafuri si crudimi; ér in urm'a urmatorulu, pana si despre ocuparea aceloru pro-

vincie rescolate prin ostiri austro-magiare si anectarea loru la monarchi'a abisburgica!

Candu in se aceste planuri si combinatiuni mai bine se colportau, de o data o depesia telegrafica din *Petropole* in „*Times*” din Londra anuncia lumei, ca — *Rusia n'a aflatu de feliu corespundintorie planurile d-lui c. Andrássy* si asiá le-a respinsu, provocandu „*ruptura*” in acêta privintia intre ambele Imperia. Si apoi si-dischise érasi gur'a oracululu principelui *Gorciacoff*, „*Journal de St. Petersburg*”, annunciandu si elu din a sa parte, ca — *causa Orientulu in prima linia privesce pre Europa intreaga*, si asiá-dava ca ea — *trebue deslegata prin contielegere comuna!*

Ce alta pôte sê insemne astfelu de dechiaratiuni, de câtu ca — *Russulu nu se pôte increde si intielega cu Austro-Ungaria*, ca — nu vrê sê scia de intentiunile si planurile d-lui *Andrássy*, ci — dorese unu *Congresu sêu* o *Confertiua* a poteriloru europene, cu care crede mai bine, mai usioru a es la cale — *intru regularea Orientulu* — *dupa a sa propria intentiune!*

Noi, subieptivminte suntemu convinsi, ca ceea-ce a fanutu pre *Rusia* sê se impedece in ideile si planurile d-lui *Andrássy*, n'a potutu fi alt'a, de câtu tendinti'a acestui'a d'a impedece redicarea si dezvoltarea si organizarea de sine a *Slavismulu* dintre *Balcanu* si *Marea-Adriateca*, cu unu; cuventu: a *sudoslaviloru!*

Si — tocmai aci este pericolulu; aci pôte avé loculu cuventulu „*ruptura*,” de carele, ce e dreptu, se ferescu organele respective la acêta ocaziune.

Pericolulu este mare; si — nebuni'a, incapacitatea, reutatea domnilor austro-magiari, astadi conducetori ai monarchiei abisburgice, si mai mare!

Mai vine anoi si cestiunea *canalului Suez*, carea — ori câtu se trudecu si in *Austria*, si in *Francia* si *Rusia*, a o desbracă de caracterulu seu politicu, forte amenintatoriu Europei, totu irita si amarosce spiritele — in tote partile: si — éta ca stamu facia — sêu cu unu *congresu european pre-alabile*, sêu cu unu *resbelu orizatelu mare.*

Prusso-Germania, propriamente principelu *Bismark* in sa este si remane la medlocu, fiindu stepanulu situatiunei. Caci — nu incapo indoiela, ca in cêrt'a, controvers'a, conflictulu — intro *Gorciacoff* si *Andrássy*, si apoi — intro *Rusia* si *Anglia*, vocea stepanulu din *Berlinu* va fi decisiva. Dar — dorere, nime nu se astepta, ca acêta voce sê cada in cumpen'a *Austro-Ungariei*, ci — lumea intrêga dejă o vede — in partea *Russulu*, acordata de buna sêma acestui'a inca la 1870!

Acestu articlu alu nostru despre situatiune, pôte in unele privintie sê-lu complete die urmatore'a scurta corespundintia, ce tocmai ni sosi!

Turnu-Severinu in 25 nov. n. 1875.
Dle Directore de la „*Albina*” Bine faceti ca pregatiti publiculu dvostre la mari evenimentu, ce dejă si-arunca umbr'a departe naintea loru, prevestindu-se prin multe aparitiuni invederate.

Las' ca noi aici suntemu la unu punctu, tare aproape de teatrulu evenimentelor; dar — petrecuti mai multe dile si — fui surprinsu de cele ce afai scrisu, mai multu pre facie, decatu in gazete si pe budie!

Se croiesce, va potu asocură, o alta tiena a tierii nostre, si — deca dlu *Boliacu* avu curagiulu d'a atacă in modu atatu do drasteu pre primu-ministrulu nostru, apoi de buna sêma n'o facu fora inspiratiune mai inalta.

Domnitoriulu *Carol*, ori câtu iubescu pacea, elu totusi scie, ca — prorupendu furtun'a, pacea trebue inlocuita cu cea mai in cordata activitate, deca este ca sê se scapa nai'a, cu echipagiulu si capitanulu — de periclu!

Nu este indoiela ca stamu facia cu cestiunea: ce tiena sê ide *Romania*, in casulu deca mane poinane *Serbia* si cu *Montenegrulu* voru trage sabi'a? Caci — nime nu se mai indoesce, ca — tragundu aceste tieri sabi'a, o facu cu aprobarea prealabile a protectorului loru de la Nord, carele — in casu de lipsa, are sê inunde Orientelu cu Cazacii sei! Astfelu standu lucrulu, *Romania* nu pôte remanê cumanele in sinu, deca n'ar vrê sê abdica de essistinti'a propria nationale.

Dar câtra acêta vine *Bulgaria*, ai cãrei fii pe vedute se misca, se organizêca, se prepara a intră si ei in lupta la mörte si viêtia, pentru emancipare nationale. Acum —

de pururia lumină dreptății. "Numai aceia
sunt care se luptă contra întinerii, întinerii,
randaviei, se poate numi foră nici o știință in-
vențiată.

Cumca pe langa adevăr și dreptate, se
scree de la un inventatoriu și o educație
religioasă, înu me îndoiesc a provoca martu-
ră celebrului pedagogu Kurtmann carele
a dovedit într'unu mod strălucit, în opulu
„Lehrbuch der allg. Pädagogik," cumca — cine nu ia crucea în
mana, si nu urma lui Christos, nu
poate să fie inventatoriu.

Dorere inse! aceste recerintie princi-
pali ale sublimiei chiamări, la multi n'au pe-
tronsu în anima, la multi au peritu și s'au
stinsu din anima, și mai cu sēma în tempulu
mai nou multu se sente defeptulu lor! Multi
jau în pulbere, oboști și desperati, lup-
tandu-se cu întinerieculu juru împjură;
er și mai multi dormu somnulu lenesiului —
în locu să se lupte pentru a a dovinge gra-
nțiile și pedecole, să resfere întinerieculu și
să aprinda lumină! Unii se nasen spre vic-
turi vana, vietuiescu ca să fia, fora scopu,
prin urmare și fora lucrare; vietuiescu amor-
titi, vietuiescu și moru ca vai de ei!

Numai acelu inventatoriu, care core-
spunde pe deplin recerintieloru mai susu
amintite, pōte să deo copiilor o crescere
buna, și — er dicu, că pentru că crescerea se
fie într'adeveru buna, trebuie să fie religi-
oasă. Fora de fundamentu religiosu, tōta cul-
tur'a și foricirea e zidita pe nisipu. Singuru
unu elementu este destulu de puternicu, tōte
a lo inving în vietă, și acest'a e religi-
oasă; ea descopere omulu, descopere fami-
liei adevăr'ta chiamare, incaldiesce ani-
mele amortite și deslęga întrebările de vietă.
Omulu este asemenea cu pomulu tineru și no-
bilitatu prin alture. Poterile fisice i se des-
volta dupa legile naturei, însusirile intelectuali
i se desvōlta prin crescere buna și ingrigita,
care nu lasa a se încalca spini și maracii în
anima, nu lasa să se faca locu invidi'i și reuta-
tea, ce produce stricătione și rōde ca vermele
anim'a frageda.

Cātu este de necesaria crescerea omulu,
a dovedit într'unu mod strălucit filosofulu
Kant, candu aretă că — „omulu nu mai
prin crescere buna și ingrigita
pote să fia omu la placulu lui
Ddieu."

Nime în lume nu se pote laudă, că n'are
trebuinta de crescere, fia elu dotat de la
Creatorule'seu cu minte agera, cu geniu artici,
cu cea mai mare energia a vointei și cu di-
liginț'a cea mai perseveranta.

Essemplu ni-a fost — memoritoriuulu
Mozart, care numai prin o crescere ingri-
gita, plantata de parintele seu s'au potutu ca-
scigă renumelo.

Materialistii sunt de parere, că prin
crescere pote inventatoriuulu numai a-si ca-
primo ideiele, cunoscintiele și sentimentele
sale; dar ca crescerea se aibe vr'unu rezultatu
bun sau rau, ast'a aterna numai de vietă
copiilor, preste care nu pote inventatoriuulu
defelu domină. De este parerea acest'a a ma-
terialistilor basata pe adeveru, atunci crea-
ceră ar fi numai umbra și visu, atunci n'ar
romané alt'a parintiloru, decâtu a sugrumă
de a rondulu pe acei fii, în acraru anima s'a
incuibatu reulo de la nasere; în fine amu
trobuș să negăm și ceea-ce seimu cu totii că
este adeveru, cumca — planta se pōte
cultiva, er animalulu dresă. Espe-
rinti'a de tōte dilele ni dovedesce indestulu de
lamuritu, că crescerea buna, adeca basata pe
religiune, are urmări bune și folositorie; precum
cea rea — urmări triste și daunōse. Cēa-ce
unu inventatoriu prin cuvinte blande, draga-
lasie, însuflete de religiositate, implanta în
anim'a copilulu, nici unu felu de tempestate,
nici ori ce vicisitudini ale tempului, nu le va
pōte de totu desradicină.

Pe langa astu-felu de crescere, o, ce ge-
neratiune buna s'ar pōte astoptă! N'ar fi
multi inventatori cauză caderei, a nefecierii
copiilor.

Frati inventatori! voi sunteți chiamati,
ca cu zel, intieleptiune, energia și caldura
crestinesca se imbraciatii seintiele, se ve fo-
lositi de fiacare minutu, de fiacare ocaziune,
pentru înaintarea și progresulu surceiloru
natiunei romane; alu vostru sufletu și caracte-
teru este să fie sufletulu poporulu; deci aveti
santa detorintia, să lucrati și să luminati diu'a
și nōptea — cu cuvintulu și — cu essem-
plulu.

Impliniti-ve detorintia cu
scumpetate; salvati viitorulu
natiunei! —
Laz. Petrovičiu,
ascult. la filoz.

Despre România libera,

ni este detorintia să ne interesăm în
acestu timpu mai multu ca alta data. Situa-
tiunea ei politica nationale și — geografica, o
face — precum de multu am îndegatatu, unu
obiectulu său chiar unu factore principale în mi-
scările și schimbările ce se prepara în Oriente.

În nru precedentu citaramu pro scurtu,
dupa o depeșă telegrafica, cuprinsulu Cuvē-
ntulu de Tronu, cu carele MSA domitoriuulu
Carol, la 17/27 noemvre deschise sesiunea
ordenaria a corpuriloru legiutōrie din Bucu-
resci; astadi vomu a publică întregu acelu

actu, carele va fi bine a-lu cōnoșce și apretiu
toti Romani.

*Cuvēntulu de deschidere a Corpuriloru
legiutōrie — s'au:*

Dloru senatori, Dloru deputati! Am ve-
nitu cu cea mai mare placere în modiloculu
D-vōstre, pentru a deschide sesiunea ordinaria
a corpuriloru legiutōrie. Dupa ce prin legile
și resursele votate în legelatiunea trecuta,
ti'er'a a indeplinitu esactu obligatiunilo con-
tractate în anii de mai nainte, și s'au pusu pe
calea unei temeinice organizări, este momen-
tulu venit de a ne oprī cu creatiuni nōve
și a dă poporulu timpulu neaperatu tre-
buintiosu, pentru a se folosi de ceea-ce a do-
banditu. Mai tōte proiectele de legi cari vor
formă obiectulu dezbateriloru D-vōstre în de-
cursulu acestei sesiuni, sunt dejă depuse
pe biroulu Camerei.

D-loru deputati, prim'a cestiune de care
veti avă a ve ocupă, este bugetulu rectificativ
pentru anulu viitoru. Cum seiti, acestu bu-
getu a fost votatu cu unu deficitu de 7 milio-
ne, a căru acoperire prin nōve resurse remane
a vi se propore de cătra ministeri în acest'a
sesiune. Principalea mesura iase ce va depune
guvernulu meu este, o energica reduciune
a cheltueiloru în tōte ramurele administra-
tive, amenandu pentru mai tardu unele in-
bunetati. Restrindendu tōte cheltuelele
la strictulu necesariu și proponendu-ve, pen-
tru ne însemnat'a suma ce mai remane, alte
midilōce, guvernulu este în pozițiune a vi
prezentă bugetulu anulu viitoru ecilibratu,
fora a impune tierci sarcini nōve.

Acēsta stare de lucruri o constatu și vi
anunciu cu multamire, că va contribui, a
intări creditulu Statulu în a fora și a dă drept-
tate acelu cari au sciutu a despartī desvōlta-
rea economica a Romani de vicisitudinile
financiaru ale altoru State, ce nu ne atingu
în nimicu.

Domniloru deputati, relatiunile nōstre
cu Statele straine sunt din cele mai satis-
facetorie; negōtări sunt pendentu pentru a re-
gulă prin nōve conventiuni interesele co-
mune și a stringe mai de aproape legaturile ce
ne unesc cu puterile garantii. Evenimen-
tele ce se petrec de cea-alta parte a Du-
nării, nu potemu de cătu a le urmări cu o
viuă atētiune. Multumiti pozițiuniloru nōstre
favorabili, am fost pana acum în star: a con-
tinuă calea pașnică și o reorganizare în-
tărită, care respunde asiă de multu la tre-
buintele natiunii. Ac-este trebuintu, deplin'a și
liber'a desvōltare economica a tierci și înainta-
rea ei spre pozițiunea ce i este indicata atātū
prin însemnatōtea teritoriale, cătu și prin
crescendulu progresu alu poporulu, vor fi și
pentru viitoru regulatorii politice nōstre.
Ti'er'a urmaresce cu interesu dezbaterile
D-vōstre, și eu speru că și în acest'a sesiune,
Corpurile legiutōrie vor continua, în linise
și în armonia cu guvernulu meu, indeplini-
rea misiuniloru.

Dlicu să bine-cuvinte lucrările D-vōstre.

O depeșă de alalta-ieri din Bucuresci —
face sensatiune. Ea anuncia două lucruri de
mare însemnatate: *antaiu, că din partea Ger-
maniei s'a notificatu guvernulu romanu ofi-
cialmente plā-rea d'a încheiă o conveniune
comerciale cu România; a dōia, că principele
Carol tocmai a încuviințiatu înființarea unei
banca nationale în Bucuresci, în fruntea cărei
stau cele mai distinse capacități ale tierci,
fostulu min. Boerescu, principii Stirbei, Dem-
Ghica etc. —*

Chesinti, cott. Timișului în nov. 1875.

*(Consecinț'a fericitoria a politice magiare
și cea despre starea nōstra morala și spirituale.)*
De candu de prin aceste părți nu se ma-
spuse nimic'a în publicitate, lumea vă crede
pōte, că pe aici trebile voru merge de totu bine,
pre candu în realitate poporulu e cuprinsu de
ingrigiri grele, de multu amaru și nespuse ne-
casuri, astu-felu, încātu starea nōstra nu si
are cuvinte potrivite de a se descrie.

Audi lume ne-preocupata, și auditi și in-
tielegeti dōloru magiare, dacă mai aveti urechi,
anima și pricepere; auditi, ce minunatu de sa-
lutari sunt consecințiele policei Vōstre.

E recunoscuta portarea dloru nōstri ca
nu'a — fōrte ne-umana și tirană în tōte sferele
de activitate ce tindu la desvōltarea poporulu
nemagiaru în genere, și a romaniloru specialu;
dar în urm'a dispunetioniloru pentru essecuta-
rea de contributiune, eu asiă credu, că portea
domniloru dilei trece peste tota intipuirea.

Si — cum nu, candu poporulu e despōiatu
de ultimulu graunte, er copilasii sei goli și fla-
mandi pro stratu!

În dilele trecute, vre-o 6 essecutori de
dare se infacisiera la noi, și despōindu de tōte,
dar — de tōte pro semantulu romanu, lu-
sara golu si lipsiu de tōte; era graunțiele lui
se transferara la Lipova spre licitare. Astu-
felu poporulu, cu lacrima în ochi, privește cum
i se rapescu cu forț'a fruptele, bete pucine
câte a potutu adună în arși'ta sorolui cu sudori
de sange pre frunte, spre a se mantui pre sine
și pro ai sei de perirea de fōme!

Sē nu credă cineva, că poporulu acest'a
nu si face detorintia din adinsu, la tempulu
său; căsi elu este bunu și — face de pref'ace;
inse pretensiunile întrecu de parte potinț'a și —
omōr'a! De si ar implini detorintia dōnnii ste-
pani — numai a diccea parte facia de poporu,

precum si o implinesca poporulu facia de dū
mealoru, atunci trebile ar stă altfelu, sortea
— ni-ar merge alta directiune, necasurile po-
porulu la momentu ar fi usurate!

Dar cine mai pōte să taca, candu vede,
cum dōnnii prin essecutiunile cele tiranice
abiă si-implu pungele lor, poporulu sermanu
remanendu si fara panu, și cu contributiunea
nerafuță? Sē-si însemne bine dōnnii dilei, că
vā veni tempulu, — ce dōra nu mai pōte fi
departe, candu o sē-si musce ei degetele pen-
tru seracirea poporulu, er poporulu sē cēra so-
cot'a pentru aceste essecutiuni ruinatorii de
poporu și — nefolositorie de felu statulu!

Pro langa acēstea apoi mai vine, că
— si trebile nōstre bisericesci-scolari inca
mergu mersulu raculu în modu miraculosu.

Moralitatea a decadiutu cu totu cu apos-
toliū sei; fie cine caută să insiele pe altulu; —
din dia în dia procesele se înmultesc, pacea
publica acsi-acuși e conturbata.

Tōte aceste foră îndoiēla sunt simtōne
triste, pentru conductorii la o ruin'a generala
a poporulu, a patriei! Scōl'a inca suspina dupa
mirele sau; lu-cauta într'o parte si-ntr'alta,
totu în daru; căci acēla nu mai vine, nu
esiste pentru deus'a! Nime nu se mai ingri-
gesce de unu progresu seriosu a acestui poporu
în cultura și morala; tōta lumea, pana si pro-
prii fii, proprii pastori, se vedu conjurati in-
tru a-lu nimicu prin negrigire de elu.

Precandu prototindēn'a prin satele no-
romane s'a începutu propunerile în scōlele po-
porali, la noi stau ambele clase gōle, ambii in-
ventatori tragōndu-si lefele si trairu fora
gige! Facu la acēsta — bagatoriū de sēma
pre venerabilu Consistvriu diecesanu si pre
dlu Inspectoru de scōle, si rogu în intere-
sulu poporulu, să iee la anima cauz'a acēsta,
și să mēlōdēscă, ca celu pucinu dupa ce po-
porulu platesce bucosoru salariile inventato-
roscei, sē-si faca si ei cătu atāt'a din destulu
detorintiei sale!

Aduti aminte Dōmne si de acēsu poporu
parasitu!
Unu interesatu.

Graini, (în Banatu) 29 noemvre n.

Onorata Redactiune! Plugari simpli cum
suntom, vōdiendu cu ochii nōstri lucrul siōdu
și — nepriceputu de mintea nōstra, alergăm
a supune acestu lucrul judecătii publicului,
plangēndu-ne că pentru noi acēla este fōrte
vateratoriu.

La concursulu deschis pentru statiunea
inventatorieca vacante din comun'a nōtra
Graini, (publicatu în „Albina" nr. 50, 51, 52,
pentru prim'a ora, era pentru a dōua ora în
numeri 56, 58, 59,) — care statiune este va-
canta prin decisiu venerabilu consistvriu
Aradanu, cu datulu de 7/19 iuniu a. e. n. r.
scōl. 1113/225, în poterea cărei în inventatoriu
de pana aci Pavelu Siebu fū lipsitu de servitiu.
— în desiortu astoptaramu cu sote, ca sē si
potemu alege luminatoriu copiloru nōstri, căci
acēsta statune — nici pana astadi nu este
implinita, ei oftările si cheltuelele nōstre se
dusera în venta. — La prim'a publicare de
concursu — nu s'au arētatu recurenti, la a
dōua — au fostu recurenti; de i în diuă otar-
ita de 26 octomvre a. e. Sinodulu eparchielu
completu, în sant'a biserică asteptă veuirea
domnulu inspectore cercuale de scōle G. Pe-
tropiciu, carui'a si trasura i se trimisese pentru
ca se vīna, să conduca alegerea de inventatoriu!
Ce inse patramu! În locu sē ni vīna dlu in-
spectore, ni retransira trasura și prin ea o
scrisōre cu datulu de 25 oct. nr. 94 din Bu-
dinti, în carea se esprima cătra comitetulu
parochialu, că alegerea de inventatoriu la noi
se amēna, — pentru că nuseie dlu Inspectoru:
*„Er are dreptu și anōtulu inventatoriu Pav.
Siebu, sē recurga si sē fie clesu sēu nu? Poftimu
intieleptiune drēpta, atēntie de progresu în
cultura, în crescerea surceiloru poporulu și
natiunei! —*

Precandu pre calea legii s'a veditu, că
fostulu inventatoriu P. Siebu tōte însusirile lo
porta pe numele seu, numai acēa de omu și in-
ventatoriu cum se cade — nu, si pre candu
tocma pentru acēsta densulu fū scōsu din
scōla, acum dlu inspectore vīno prin o succitara
tiganesca — a se face fiscalulu lui Pavelu
Siebu! Omenii vorbescu de unu gigantu, adēca
porcu selbatecu, care ar fi calatoritu la Budinti
și ar fi mēlōcitu acēsta nedumerire! Dar noi
am prinsu porculu de urechi, și — l'am im-
pinsu cu rusine, acolo, de unde a venit. Altii
vēu a mai sci si de niseari pari de vīnia, căte-
va mii, cari inca sē fie fost pedeca alegerii de
inventatoriu. Dar — fie cum va fi, noi prote-
stăm în contra presupunerii, că — sē alegem
pre inventatoriuulu dupa lege scōsu din scōla.
Subscriși cinci plugari,
în nunele mai multora:

Clislu, noemvre 1875.

On. Redactiune! Nutritu de speranti'a,
că se-va află cineva, carele va impartasi on.
publica cētoriu unele lucruri, intemplete pre
aici, am intardiatu de a-ve impartasi eu mai
curōndu acelu lucruri; vediu inse că astepta-
rea mi-a fost în daru, și asiă vīna a rogă. Sē
binevoliti a dă locu în pretiutulu diariu
„Albina" — urmatoriloru:

Prelectiunile la Universitate regia ma-
giara de aici — s'au începutu în 15 luna
trecuta.

Numerulu tēnitoru romani este cam
30: cei mai multi aplicati la drepturi.

Societatea de lectură „Julia," dupa cum
am cētitu, s'a constituitu și în anul acēsta;
desi cu dorere trebuie să amintesc, că dorin-
ț'a de a se uni tēnerimea dela Gimnasiu cu
ceca dela Universitate într'o societate, nu s'a
realizatu, și dupa cum sum informatu, nici
cā se va realiză. —

Cetindu reportulu notarulu esterneloru
despre constituirea societății si alegerea ofi-
cialiloru, am veditu că postulu de vicepresie-
dinte l'a ocupatu unu dnu juristu, carele dupa
cum sci eu, în anul trecut a studiatu la
academi'a din Sibiu; mi a venit deci cu-
riosu: de ce tēnerimea romana dela Univer-
sitate nu tēnu contu de necesari'a cōnoscin-
tia a impjurariloru. Favorurile individuali
pururi mergu cu daun'a cauzeloru comune.

Bine a fost nimerita alegerea dlui vice-
presiedinte din anul trecut; ea cu atātū
mai vortosu merita lauda, căci respectivulu
crediu — a fost cunoscutu nainte tēnerime
și dupa articlii, scrisi în mai multe diariu ro-
manesci, de unu barbatu demnu de a ocupă
atare postu. A se numi numai romanu
astadi abiă ajunge ceva! Facu aceste obser-
vatiuni numai pentru orientare în venitoriu.
Dar — nu potu a nu recomandă dloru dela
Universitate, să fia mai cu precautiune la
înaintarea scopulu marētu alu societății și
la alegerea oficialiloru sē se ferēscă de omenii
cari se esprima în publicu, că loru li este ru-
sine a se însoci cu colegii loru romani. Cei pre-
cari li privesce, vor scf de cine este vorb'a.
Destulu că dēca candu-va, apoi astadi este
tare de lipsa, sē nu ni incredemū afacerile
seriose — omeniloru cari — nu li sunt plecati
din anima! — Cum pōte să fie legatura
strinsa între junime și armonia buna, dēca în
sinulu și chiar în fruntea ei se redica omeni
dispari, antipateci?!

Societatea ajutatori'a a tuturorur juristi-
loru asemenea s'a constituitu indatu la ince-
putulu anulu, — inse ce se vedi? Unu jidānu
ca presiedinte, unu jidānu conductoriu la
mai bine de 100 de urmatori de ai lui Atila și
Arpadu!

Romani facia cu aceste alegeri au fost
neutrali —

Ca unu ce imbucuratoriu am a impar-
tasi, că tēnerimea romana de aici, fara deo-
sebite de profesiune s'a intrunitu spre a formă
unu choru vocalu generalu, despre care sum
convinsu că va face onōre romanime.

Ce bine ar fi dēca acēsta am potē privi
de unu semnu, cumca întinerieculu în care a
fost aruncata natiunea romana, cu inestulu
totu va disparē, desi mai mari dilei cērcă în
totu modulu midilōcele de a-ne aruncă de nou
în catusele în cari am gomutu mai multi secli.

Oprirea cărtiloru romanesci didactice
din scōlele nōstre intru adeveru nu este alt'a,
decātu o eclatante proba despre bunavoinț'a
domnesca facia de progresulu romanulu. Op-
prirea subventiunării priu Romania a gimnasiu-
lui din Brasiovu, inca nu este decātu, o dovēda
eclatante de tendinț'a dilei; apoi impuerea
limbei magiare pre la tōte oficiele, este im-
pulsulu celu mai bunu pentru înaintarea și
cultivarea limbei romanesci. Cu unu cuvintu,
pre dia ce merge vedemū că totu mai tare ne
apropiām fugind de scopulu: „infrative in-
tre magiare și romani!"

„Magyar Polgár" de aici intr'unu nu-
meru alu seu, cu o falea în ceru cu alt'a în
pamentu vorbesce denunciandū cuprinsulu mai
multoru cărti romanesci și cu deosebire pe
alu opritului „Lupturariu alu memoritoriuulu
Pumnu. Numit'a tōia se esprime că dlu mi-
nistru de culte, n'a potulu face unu mai mare
bine patriei, decâtu prin stergerea unei astfelu
de cărti ce contine în sine numai principii
resculatōrie! — Vedeti, de acēa s'au rescul-
latu romani de atâtea ori de 20 ani!

Junimea magiara de aici essecută o gran-
dōsa manifestatiune în favorea artistei loru
Bulyowszky; unu conductu grandiosu cu face
și cu multimă de flamuru nationali magiare. —
La vederea tricolorulu ungurescu, mi se
implura ochii de lacrima, și — fora de voi'a
mea mi-veni în minte dracōnic'a ordonantia prin
care se opresce folosirea altoru tricoloruri na-
tionali; me mangaiu inse cu speranti'a, că
cum au trecut a atea rele preste capulu po-
porulu romanu, vor trece și acēste!

Plutasulu.

L. Giacova, în noemvre 1875.

*(Disciplina în institutulu teologicu din
Caransebesiu!)* Asiă audu strigandū pre multi
parinti, cari au căte unu fiu la cestiunatulu
institutu; nu seiu inse dēca vocea indignati-
loru parinti a strabatutu la audiulu parintelu
episcopu? Deci spre a atrage atēntiunea pre-
santiei sale asupra acēstui obiectu, adeca a
unei discipline bune, din carea se nasca o data
și morala, fora care preotulu — pana si celu
mai invetiatu, este numai o machina în co-
muna si poporu, prin a cărei midilōcire se
esplotēdia virtutea crestinesca și se înșchimba
cu vitulu, er vitulu si cu essemplulu reu,
ajutate de nesciintia, strica pana la temelta,
sublimulu scopu alu bisericii, — spre acelu
scopu, dieu, mi permitu a spune că, dupa
aparitiiele de pana aci, intru adeveru în insti-
tutulu teologicu din Caransebesiu lipsește si
idei'a de disciplina!

Avemū în vecin, la Ghiladu, unu teo-
logu carele acum alu patruea auu studiatu
teologia și potemu dice că, mai totu timpulu

lu-petrescu departe de institutu. In acesti ani densulu mai rar s'a abatu pe la sant'a bisericu, ma precum vorbescu omenii, in totu timpulu ferieloru trecute, nu se abatu nici odata, si dupa ce s'a inceputu cursulu teologicu, la vr'o cateva septemani, lu-veduramu era p'acia! Apoi comportarea lui, ce mai comportare! — atatu in cerculu familiare, catu si in comuna! Prin totu pasulu seu arunca cea mai grosa umbra — asupra scolei sale si — asupra viitorulu seu! Despre tote aceste densulu si va da semia susi inveciatorii seu! Dar fiindu-c'a se lu-ra, ca acestu teologu se mostenesca parochia tatalu seu, ceea ce ar fi o nemesurata dauna pentru bisericu si credintiosii din Ghivatu, am aflatu forte de lu-p'a a avi la acesu eu, intru interesulu lu propriu, mai — ante d'a vede ruinata tru-mos a avere a pa inelui si puca in periclu moral'a crestiunilor. — *Unu crestianu.*

Bala-de-Crisia (cott Zarandu) nov. 1875.

Suntenu in pozitunea, in catu peste pu-cinu timpu — scie cerulu ore mai pot'e va cineva ceti — acesta foia si — in ea vr'o co-respondentia din acestu comitatu!

Conceda-mi-se dar, ca pana ce numele de „Albina“ si de „Zarandu“ nu e stersu din-tre cele viue, se roveco inca o data in memo-ria ceva din urmele sale bine-fucutorie, mo-dule seu de administratiune, activitate des-voltata si justitia esecutata de tribunalulu acestu municipiu, si combinandu tote aceste, se facu o mica deosebire intre rezultatele lor, si cele din unele comitate vecine.

Zarandulu, care in sfer'a sa de activitate inca de pe timpii antici a servitu de asilu principieloru sacre de — „*alu meu si alu teu*“ scie — „*ce tie nu-ti place, altui a nu face*“, facia cu toti cari au cerutu intrevinerea lui, — acestu Zarandu dicu, in decursulu multeloru decenia si intre marginele autonomiei sale, si-a condusu si administratu afacerile — pu-ruia cu demnitate, pururia conformandu-se legiloru, prin organele aleso si incrediate de sine.

Dar se vorbescu numai de unu timpu mai recente.

Suntu aprupe duce decenia, decandu acestu comitatu micu, fiindu norocosu a ave de conducatori niste barbati destulu de ma-turi, si acesti a sciindu a recomanda de organe oficiose individi in stare de a corespunde chia-marei lor, astfelu corpulu oficialiloru s'a constituitu tot-de-una cu forte bunu succesu. Procederea in administratiune si in tote cau-sele, a fostu in spiritulu centralisticu — astfelu, in catu nici unu casu de meritu seu o cauza a cutarui locutoriu n'a ramas ne cunoscuta si necontrolata de conducatorii municipiului. De aci lasu se romana ca o enigma impreju-rurea, ca ore acestu modu de procedere, mai inoscitu si de energ'ia oficialiloru, ori estensi-unea mica a teritoriului de comitatu seu — dora ambele aceste, au facutu, de astadi ori cine din comitatu, avendu vr'o cauza, vine de-a dreptulu in centru spre a-si cere cu tota in-crederea consiliu in cauza, incependu de la co-mitele supremu, pon' la celu din urma scrii-toriu. Pucini vei adu in comitatu cari se na-aba cunoscutia de ori cine schimbati se intempla in centrulu comitatului, si in res-timpu scurtu se nu cunosca pe fia care func-tionariu centrale in persona dupa adeverata sa valoare. Er locutorii din unele comitate ve-cine la tota ocaziunea se potu audi sprimen-du-se: „*dirigatori din Zarandu suntu mai blandi, mai buni, mai drepti; te poti intielege cu ei mai usioru si li place de poporu.*“ —

Doritoriu de binele comuna a comitatu-lui, corpulu oficiale plecandu cu astfelu de pasi spre scopu, i-a succesu a infintia in comi-tatu mai multe institutiuni salutare pentru poporu, cum sunt spitalulu comuna alu co-mitatului, gimnasiulu din Bradu, etc. pentru infintarea tuturoru estora nu potu retace adunca recunoscutia ce, intre alii, o ma-rita vengiosulu veteranu *Amosu Francu*, care a contribuitu din tote poterile, cu o nesufit-ia de fieru la realizarea lor.

Nu cu mai pucinu zelu si energia si-a indeplinitu corpulu oficialu misiunea pe tere-renulu judicialu, in catu poporul Zarandanu in causele sale — cu o mica esepitiune in pri-vinti a cauzeloru criminali, n'a suferitu nici macar amenare, cu atatu mai pucinu nedrep-tate! —

Dupa tote aceste, aruncandu adi o pri-vire peste poporul Zarandanu, urmédia ade-verulu si convingerea, ca multele beneficii si folose spirituali ce a remasu asupra acestui-a in urm'a astfelu de institutiuni, tot de un'a voru fi semtite. Acesta au midilocitu, ca la acestu poporu adi e domiciliatu conceputulu de „*ju-stu si scitabile*“, remanendu pacnicu, mo-destu si lasandu-se unulu pe altulu a folosi fia care alu seu ne conturbatu. Numai acest-ora e de a se multiam ca poporul a fostu scutitu de despoteri si maltratari prin orga-nele cu cari vine in atingere ne-midilocitu cum sunt buna ora notarii comunali.

La acestea pote va dice cineva, ca tote comitatele au un'a si aceea-si forma de admi-nistrare si anume, cea centralistica. Adever-atu; inse nu sciudu ce e cauza, ca — nu au si acela-si modu de administrare. Si pentru a

se pot'e forma unu conceptu despre deosebirea intre aceste moduri, — dupa descrierea in trasare principali a starei administrative si de justitia din Zand, fia-mi permis a face o mica e-amenare intro acestu comitatu si veci-nulu Bihoru.

Repetu ca — nu sciudu causa; se pote inse ca avendu acestu comitatu alu Bihorului o es-tensiune colosala, frenele administratiunii acurate si a esentat'ii de justitia, dora nu potu parure pana la v'et'a celui din urma locutoriu alu seu. Densulu ca dupa modulu seu de administratiune se se observa, lu-a de evidentia a acestu comitatu se vede a se estandu unva numai asupra organeloru sal-subordinatu, si inca numai ca asupra unoru perso-ne private, dar n'ca organe oficiose, si cu privire in cat corespundu a cele chiamari lor, — nu asupra poporulu, cauzeloru si in-tenteloru lui. De aci urma int'm'a legaturu si pre marea ineredere a corpulu oficialu in-tre sine, cum si despoierea si maltratarea po-porulu prin acele organe oficiose, cari vinu in nem slochita atingere cu elu, si cari anume sunt — notarii comunali. Daca in decursulu constitutiunii a potudu se se intimple o alef-gere de notariu dupa placulu celorlu din cen-tru, bine; er de nu, acela s'a alesu sub forma constitutionalu, dar in modu forciatu.

Acesta apoi a causat ca in Bihoru notari comunali pana acuma n'au fostu alt'a de catu niste vermi, ce rodeau la radecina a poporulu romanu. Se da esepitiune si recu-noscintia celorlu pucini ce o merita, si nu se pote nega, ca in Bihoru sunt cativa notari demni de tota stima si respectulu. Asia ser-vesca de esempla bravulu notariu *Slava Andru*, cum si alii de sucrescutia mai moderna si de crescere mai basata. Dar nu se pote nega in genere ni i-aceea, ca o mare parte a acestora infati de spiritulu despoticu, au apes-atu si despoiatu poporul, tractandu cu din-sulu adese fara nici o consciintia si controla astfelu, incatu multi din poporu pana adi n'au mai sciutu ca in comitatu pote fi cine va mai mare, ca se pote porucei notariului. Forulu decisivu in tote cauzele a fostu notariulu; totu ce dicea acest'a, era santu. Most-stramosi, au peritu fara se fie sciutu, vine a fost comitele, vice-comitele, seu celu pucinu protorulu seu!

Deci ca se terminu, sustienu ca nu e mi-rare, daca intr'o astfelu de stare anarchica, locutorii ce in comitatu se bucura de o stare mai buna, acum candu miseria e la culme, ajutorandu pe cei mai miseri cu lucrari ba-gatele, pentru acestea mai tardiu ii scotu de pe vetrele strabune. Cu unu cuventu nu e mirare daca adi locutorii din acele comitate in im-pilarea loru spirituale, chiar a pescii si ca animale selbatece, celu mai tare inghite pe celu mai debilu. —

Cu unu feliu de placere inse am se-mi esprimu credint'a, cumca pe viitoru acesta directiune periculosa a notariloru comunali, fara alta intrevinere directa, intru catva s'a curmatu prin introducerea procedurii e v. din 1868, dar mai virtosu s'a pusu o mare stavila fora-delegitoriu loru si prin introduce-rea institutiunii notariteloru publice, si se mai cere numai energ'ia inveciatoriloru, pre-otiloru si a celeilalte inteligentie din poporu, spre a informa poporul, ca se caute in tote afacerile sale de dreptu intrevinerea notariu-lui publicu, care va fi in stare pe langa nisce taese mici, a-lu ferti de reu!

Am adusu tote acestea numai spre a se pot'e pricepe intre ce feliu de relatii si im-prejurari traiescu locutorii unoru comitate; macar ca indemnulu de adreptu la acesta scri-ere mi-a datu comitatulu nostru alu Zaran-dulu, care nu poste multu — pote va fi stersu din numerulu celorlu vine. Memori'a si efpetele sale binefacetorie vor remane inse ne sterse in animele locutoriloru de pe teritoriulu seu de astadi. —

Consemnarea mai de parte,

a contribuiriloru bnevoli din protopresvi-teratul gr. or. romanu alu *Hastasiului*, pentru *zidirea edificatiunii de scole pedagogice teologice in Aradu*; D. d. Stefanu *Dorca*, par. in Siustra 10 fl.; — di *Cutina*, prin d. preotu locale *Antonia Galliciu*; Traianu *Cebzanu*, inv. 1 fl.; Comuna bisericuesca 5 fl.; Comuna politica 4 fl.; — din *Belintiu*, prin d. inveci-atoriu *Damaschinu Gerga*; *Dionisiu Giladianu* inv., *Damaschinu Gerga* inv., *Ioanu Moise* cas-sariu comun., *Dimitrie Bratescu* comerciantu si *Dimitrie Veche*, episcopu, **cate 1 fl.**; *Stefanu Veche* jude comu. 2 fl.; *Georgu Gerga*, *Dionisiu Cimponeriu*, *Nicolau Moise*, *Cost. Sfa-tera*, *Dan Lazaru* si *Pavelu Marsu*, **cate 50 fl.** *Damaschinu Adamu*, jude secund., *Georgiu Jicu*, episcopu, *Parteniu Hatuegu*, *Const. Hatuegu*, *Danu Carabasiu*, *Dim. Cebzanu*, *Costa Micu*, *Dan Hatuegu*, *Ionu Micu*, si *George Adamu*, **cate 20 cr.** *George Marcu*, *Dim. Micu*, *Dan Popes* u, *Dim. Moise*, *Dan Sfaieru*, *Ionu Marcu*, *Martinu Prohatu* si *Aless. Cengea*, **cate 10 cr.** *La olalta 32 fl. 80 cr. v. a.*

Catra acesti'a adaugandu se suma din colectele publicate in nrii 67, 70, si 72, ai *Albinei* in suma de 750 fl., **face cu totulu 782 fl. 80 cr. v. a.** (Continuarea urmédia.) *Be-lintiu*, 16 nov. 1875. *F. Cratiunescu*, protop.

Publicatiuni tacsabili.

Concurre:

Pentru ocuparea postulu de inveciatoresa la scola romana de fete in comun'a *Satulu-nou*, (Comitatulu *Torontalu*, langa *Panciova*), se scrie concursu cu terminu pana intr'o luna de dile dela prima publicare. Cu acestu postu sunt impreunate urmatoriele emolu-mente: salariu anualu de 400 fl. v. a. carele se solvesce rez. data in rate lunarie anteci-pandu; 4 1/2 stangini de lemne, 1/2 jugeru de gradina estravilana si 60 fl. v. a. bani de cartiru pe anu.

Doritoriele de a ocupa acestu postu vor ave, petitiunile lor instruate: a) cu docu-minte despre calificatiunea inveciatoresa; b) cu atestatu despre portarea morala; si c) cu cartea de botesu, in carea se se arete ca respectiv'a e nascuta romana de religinea gr. or. a le tramite scaunulu sco-latecu prin *Pretu'a cercuala* din locu, la ter-minulu mai sus arelatu.

Cele ce afara de limba romana vor sci si limba germana si magiara, seu macar nu-mai un'a din acestea, vor fi preferite. 1—3 *Satulu-nou* (*Neudorf*) 26 noevmre st. nou 1875. *Scaunulu scolasticu.*

Pentru statiunea inveciatoresa romana gr. or. din *Selciva*, comit. *Carasiulu*, inspec-toratu cercuale-scolare alu *Birchisiului*, se deschide concursu cu terminulu alegerii pe 15 decembrie a. e. st. v.

Emolumentele sunt: 318 fl. v. a.; 3 ju-gure de pamentu aratoriu, 2/4 jugeru de gra-dina intravilana; pentru participarea la con-ferintiile inveciatoresi una diurna de 2 fl. la dia, si trasura libera; pausialu scripturis-ticu, dupa trebuintia; 8 orgii de lemne si cor-telu liberu.

Din salariulu de 318 fl. v. a. aleulu in-veciatoriu va ave a da 1/4 inveciatoriului orbu, *Parteniu Gasparu*, catu va trai acest'a.

Doritorii de a ocupa acesta statiune, au a-si subterne recursele lor, instruate in intielesulu statutulu org. Inspec-toratu de scole in *Bacameseu*, p. u. *Kápolná*, pana la terminu.

Selciva, 7 noevmre 1875. *Comitetulu parochialu*, 1—3 In contielegere cu: *Laurentiu Barzu* mp. inspectore cercualu de scole.

Pentru deplinirea vacantei parochii din co-muna *Fognessi*, protopresbiteratul gr. or. alu *Fagetulu* se scrie concursu pana in 6 decembrie 1875. Emolumentele sunt: Un'a sesiune estravilana de pamentu, birulu si stol'a usuata dela 90 de case cu 1/2 jugeru gradina intravilana. —

Fognessi in 14 Noevmre 1875. *Comite-tulu parochiale*, 2—3

Pentru deplinirea parochiei vacante din co-muna *Birna*, protopresbiteratul Fage-tului se scrie concursu cu terminulu pana la 10 decembrie 1875. Emolumentele sunt: Una sesiune de pamentu estravilanu si 1/2 jugeru gradina intravilana, cu birulu si stol'a usuata dela 64 de case.

Birna in 14 noevmre 1875. *Comitetulu parochiale*, 2—3

Pentru deplinirea vacantei parochie din comuna *Batesci*, protopopiatulu Fage-tulu se scrie concursu cu terminulu pana in 31 decembrie 1875. Emolumentele sunt: diu-metate dintr'una sesiune estravilana de pam-ntu, de asemenea diumetate din birulu si stol'a usuata dela 94 de case; cealalta diu-metate din tote emolumentele, in urmare ordinatiunii consistoriali d. d. 1 noev-mbre a. e. nr. 646 bis. avendu a remane in fo-losint'a preotulu neputinciosu *Adamu Popo-viciu*.

Batesci in 14 noevmre 1875. *Comitetulu parochiale*, 2—3

Deci — Doritorii de a ocupa una din aceste trei parochii, au a-si subterne recursele lor instruate in intielesulu statutulu org. bis. pana la terminele puse, reverendisimulu d. proto-popu *Atanasiu Ioanovicu* in *Fagetu*.

Data in *Fagetu*, 16 noevmre 1875. In contielegere cu: *Atanasiu Ioanovicu* mp. protopopu.

Pentru vacantea statiune inveciatoresa din comun'a *Branesci*, protopopiatulu Fage-tulu, prin acest'a se scrie concursu cu ter-minu de siesse septemani dela antai'a pu-blicare.

Emolumentele sunt 320 fl. v. a. bani gat'a; 8 orgii de lemne, cartiru si 1/2 jugeru gradina de legumi. —

Branesci in 15 noevmre 1875. *Comitetulu parochiale*, 2—3

Pentru statiun a inveciatoresa din comun'a *Curtea*, protopopiatulu *Fagetulu*, se scrie concursu cu terminulu pana in 21 dec. 1875.

Emolumente sunt: 300 fl. v. a. in bani, 8 orgit de lemne, 2 jugere de pamentu ara-tariu, cartiru si 1/2 jugeru gradina de legumi.

Curtea in 16 noevmre 1875. *Comitetulu parochiale*, 2—2

Deci — Doritorii de a ocupa un'a din aceste sta-tiuni, au a-si tramite recursele lor pana la terminulu pusu, bine instruate in sensulu sta-tutulu org. bis. la *Ras. D. protopopu Atanasiu Ioanovicu* in *Fagetu*

Data in *Fagetu*, 16 noevmre 1875. In contielegere cu: *Atanasiu Ioanovicu* mp. protopopu.

Pentru vacantea statiune inveciatoresa din comun'a *Darvas*, cu acesta se scrie con-cursu cu terminu pana la 23 nov. st. vechiu. Emolumentele sunt: 20 lantie de pamentu aratoriu, 5 jugere pasiene, 50 fl. v. a. bani gat'a, 15 cubule de bucate, accidentie canto-rale 30 fl.; paie de incalditu scol'a, cartiru liberu cu gradina. —

Pentru vacantea statiune inveciatoresa din comun'a *Jaca*, se scrie concursu cu ter-minu pana la 23 noevmre a. e. st. vechiu. Emolumentele sunt: in bani gat'a 120 fl seu 1/4 sesiune de pamentu, care lu-voru lucr'a satenii; 50 fl. plata; 16 1/2 cubule de bucate seu in bani 82 fl. 50 cr., pentru fies-e care pruceu ambulatoriu la scola cate 40 cr. la olalta socotitu 25 fl.; accidentie cantoriali 30 fl.; pasiene dupa 1/4 de sesiune, paie de in-calditu scol'a si cartiru liberu. —

Deci — Doritorii de a ocupa un'a din aceste doue statiuni, au a-si subterne recursele lor in-struate in intielesulu statutulu org. pana in diu'a nainte de alegere, inspectorelulu cercualu de scole *Simeonu Bica*, protopopu in *Oradea-mare*.

Data in *Oradea-mare*, 2 noevmre 1875. In contielegere cu comitecele parochiali concerninti: *Simeonu Bica*, mp.

Protopresviteru *Oradei-mari*, 3—3 Inspectoriu distr. de scole.

Dupace din causa ca salariulu pentru postulu inveciatorescu de a 2. classo dela scola greco-orientale confesionale din opidulu *Cacova* s'a pusu din partea Comitatulu par. pre micu, competenti pentru acestu postu s'au aretatu pre pucini: asiã dara acuma de nou se scrie concursu pentru acesta statiune pe lange urmatoriele emolumente: salariu anuale 450 fl. v. a. pentru *Cartiru* 50 fl. pen-tru rechisite 10 fl. pentru sposele conferentie-loru 10 fl.; 8 orgii de lemne, din cari are a se incaldi si scol'a; 1 jugeru de pamentu aratoriu, 1/2 jugeru gradina pentru legumi, 1 verdiariu de 160 orgii □. Cei ce voiescu a ocupa acestu postu inveciatorescu, au a-si tramite recursele instruate in sensulu statutulu organicu bis. adresa'e la comitetulu parochialu, catra pre Ot. D. protopresviteru tractuale *Iacobu Po-povicu* in *Oravitia*, pana in 17 decembrie 1875.

Cacova in 2 noevmre 1875. *Comitetulu parochiale*, in contielegere cu *Diu Protopresviteru* tract. 3—3

Nr. 2297 pr. Se deschide concursu pentru doue stipendie, fie-care cate de 120 fl. v. a. din fundatiu-nea *Gavriliu Fauru* de *Torusiu*.

Recurintii au se asterna recursele lor pana in 15 decembrie st. nou an. cur. La Con-sistoriulu din *Oradea-mare*, instruite cu ade-vertentie ca sunt romani gr. or. seraci, si dili-ginti intru inveciaturile ramului ce si-au alesu. Se vora preferi descendintii din lini'a barba-tesca din numit'a familia *Fauru*, apoi descen-dintii din lini'a femeiesca.

Aradu, 8/20 noevmre 1875 *Ioanu Metianu* mp. 3—3 *Episcopulu Aradului*.

Pentru postulu inveciatorescu dela scola confesionala romana gr. or. din comun'a *Tauti*, protopresv. *Siriei*, comitat. *Aradului*, se scrie concursu cu terminulu de alegere pe 30 noevmre st. vechiu a. e. —

Emolumentele sunt: in bani gat'a 140 fl. v. a. pentru naturalie 80 fl.; pentru 12 orgii de lemne 48 fl.; — cartiru liberu cu gradina pentru legumi in estensiune de unu jugeru; — una cane pistea de 500 stangini □ si dela tota inorm entatea unde va fi poflitu, cate 50 cr. v. a.

Recurrentii au se produca testimoniu despre absolvirea preparandiei gr. or. din *Aradu*, — testimoniu de calificatiune, ates-tatu de moralitate — era pentru de a-si do-cument'a deprinderea in cantarile bisericesci si tipicu, pana la diu'a alegerii, se se presente in vre-o domineca ori se batore la s. *Bisericu*; — re-urtele provedute cu aci insiracele documente, pana la terminu se le tramita de a dreptulu comitetulu parochialu in *Tauti* post'a ultima *Sindicia*. —

NB! — Alesulu, — aretandu pro-gresu intru inveciaturu cu tenerimea, pote ave sperantia de imbunatatirea salariulu seu. *Tauti*, 10 noevmre st. v. 1875. *Comitetulu parochiale*, 3—3

Cu scirea mea: *Nicolau Beldea*, mp. inspectoru-scolariu.